

DELA VSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 15

Sreda, 21. februarja 1934

Leto IX

Sodrugom, sodružicam in vsej pošteni javnosti!

V težkem in žrtev polnem boju proti fašizmu je avstrijsko socialno-demokratsko delavstvo podleglo silni premoči oborožene sile. V krvavih bojih preteklega tedna je na stotine delavskih otrok izgubilo svoje očete in reditelje ter na stotine žen svoje može. Na tisoče delavcev in nameščencev je sedaj

vrzel iz dela na cesto, v brezposelnost. Kar pa je bilo bolečnikov, ki so z orožjem v roki branili ustavne pravice delavstva in svobodo, so izročeni najhujšemu in najkrutejšemu preganjanju. V Avstriji so po vseh večjih krajih postavljene vislice in izjemna sodišča poslujejo največjo naglico. Na desetine najboljših sodrugov so avstrijski krvniki že pobesili. Mnogo sodrugov pa skuša uiti preganjanju z begom preko meje, da si rešijo golo življenje.

Tudi k nam v Jugoslavijo se zatekajo begunci, na begu

Naša dolžnost je, da jim sprejememo in jim v njihovem težkem položaju po svoji najboljši moči poma-

gamo. Zato se je v Mariboru ustanovil poseben

odbor za pomoč beguncem iz fašistične Avstrije.

Tem potom pozivamo vse sodruge in sodružice, vse vrste delavskih organizacij, pa tudi vso ostalo javnost, ki simpatizira z žrtvami avstrijskega fašističnega terorja, da po svoji moči prispeva za pomoč beguncem, ki brez sredstev prihajajo preko meje, iskajoč pri nas zavetja in zatočišča. Naj ne bo nikogar, ki bi ne doprinesel svojim razmeram odgovarjajočo, četudi malenkostno žrtev, za pomoč bednim.

Zavedajmo se, da je udar fašizma v Avstriji naperjen ne samo proti avstrijskemu delavstvu,

Hrtenberška afeta še ni pozabljena in ker je avstrijsko delavstvo tedaj razkrinkalo naklepe fašizma proti miru v Evropi, je ta sklenil maščevanje, ki ga je sedaj tudi izvršil. Prepričani smo, da pride čas plačila za vsa grozodejstva avstrijskega fašizma in da bo na njegovih

razvalinah vstala nova svobodna Evropa.

Podpisani odbor je izdal nabiralne pole za zbiranje prispevkov, sprejema pa tudi priglasbe za prosta stanovanja in prehrano. Kdor želi v tej akciji sodelovati, naj se odboru javi, nakar bo prejel podrobna navodila in pojasnila.

Vse prispevke in obvestila iz bivše mariborske oblasti naj se pošilja izključno le na odbor za pomoč avstrijskim beguncem v Mariboru, Ruška cesta 5, — iz bivše ljubljanske oblasti pa Strokovni komisiji za Slovenijo v Ljubljani, pošt. predal 290.

tam se sprejemajo tudi prijave za sprejem beguncev na hrano in stanovanje. (Za pošiljanje prispevkov se lahko uprabljajo tudi čekovne položnice Delavske Politike (ček. račun št. 14.335).

Solidarno na pomoč žrtvam fašističnega terorja in borcev za svobodo!

Odbor za pomoč avstrijskim beguncem v Mariboru.

Lenta za zasluge republiki

Avstrijski zvezni predsednik Miklas, po poklicu gimnazijski direktor, po strankarski pripadnosti krščanski sociallec, je, kakor službeno poročajo, okrasil avstrijskega podkanclerja majorja Feya za zasluge pri pobijanju socialističnih »upornikov« z lento za zasluge avstrijski republiki. Evropsko javno mnenje je dobilo s to okrasitvijo odlikovanca, ki mu je bil podeljen menda najvišji red, kar jih more dati sosedna republika, odkar je redovanje zopet uvedel Seipl, evropsko javno mnenje, pravim, je dobilo s tem činom lahko

Mi, laiki, seveda samo zato, ker take morale ne razumemo, vztrajamo pri drugem merilu: pri merilu humanitete, pri merilu socialnosti, svetosti prisege na ustavo, pravice in demokracije, zato je razumljivo, da se evropsko javno mnenje po naravnem, ne torej nadnaravnem čutu človečnosti ta čas zelo kosa z nastopom cerkve v Avstriji, z nastopom močno in popolnoma primešanih političnih kristjanov.

Pri takih vzgledih nam je revščina našega razuma povsem jasna. In odpovedujemo se, ker take morale nikdar razumeti ne bomo mogli, vsakemu poskusu, da bi se borili za to, da bi jo razumeli in — odpuščali. V tem sledimo evropskemu javnemu mnenju, katerega ogorčenost nad postopanjem avstrijske eksekutive — posebno po neposredno preje izvršenem vzgledu »framasonske« vlade v Parizu! — je prisilila našega »Slovenca« celo do tega (zelo krščanskega žurnalističnega trika), da je izmenjal šifro svojega »posebnega« poročevalca v Avstriji iz »Ing. Sch.« v »G.«

Ta red mu je pa dalo evropsko javno mnenje, in s tem tudi cel avstrijski »krščanski« eksekutivi.

In ker ne obupujemo nad človeškim naravnim čutom pravice, se nadejamo tudi, da dobi težko ranjeni obešenec Mühlreiter kot edini pravi zmagovalac iz avstrijske državljanske vojne preje spomenik,

kajti v srcu človeštva mu je že postavljen. Spomenik, pred katerim bodejo lahko krščanski politiki prirejali produkcije svoje globoke vernosti.

Kaj kuje trialljanca?

Italija, Ogrska in Avstrija po programu.

V francoskem listu »Oeuvre« poroča francoski zunanji minister Barthou, da je v političnih krogih mnenje, da je avstrijski kancler dr. Dollfuss po nasvetu Mussolinija in Ogrske izzval avstrijske socialne demokrate z brskiranjem in žalitvami z namenom, da zatre delavsko gibanje. Ta vest je jako verjetna. Znak, da se je ofenziva proti delavstvu pričela hotoma, so tudi nadaljnja pogajanja med navedenimi tremi državami. Dollfuss, Mussolini in Gömbös se v kratkem zopet snidejo v Rimu, kjer bodo kovali nadaljnje načrte o svoji politiki. S tem bi bila alianca med Italijo, Madžarsko in Avstrijo skoraj pred gotovim dejstvom in se ustvarila gorišče sporov in nemirov v Evropi.

Iz krvave borbe avstrijskega delavstva

Avstrijsko delavstvo je nastopilo svojo borbo z geslom za veljavno republikansko demokracijo proti kršitvi ustave in veljavnih zakonov. Borba je bila torej moralno utemeljena že iz tega razloga. Šlo pa je v tej borbi tudi specialno za delavske socialnopolitične pravice.

Računajo, da je v tej obupni borbi proti reakciji okoli 2500 smrtnih žrtev.

Reakcija se pa sedaj maščuje nad delavstvom ter je že zaprla tudi okoli 3000 delavskih zaupnikov.

kar zbuja na Angleškem in v Franciji ogorčenje. Pravijo namreč, da se s takim maščevanjem demoralizira smisel demokracije, ker so v Avstriji socialni demokrati branili ustavo in zakone, ne pa krščanski socialci in njih zavezniki. Sistem državnega upravnega sistema so pravzaprav izdali krščanski socialci, ki so imenovali potem socialne demokrate upornike namesto sebe. Tak je dejanski položaj, ki ga ne more zakriti nobena sila.

Delavstvo in njega zaupniki so se tega prav dobro zavedali. Stopilo je v borbo, dasi v težkem in ogroženem položaju, vendar pa v zavesti, da bo odneslo moralno zmago, ki naj dokaže svetu, kako nasprotnik vseh kalibrov spoštuje zakone, čeprav jih je sankcioniral s svojo lastno prisego.

V dokaz tega prepričanja avstrijskega delavstva naj navedemo dve izjavi na Dunaju na smrt obsojenih žrtev.

Očividci, ki so bili navzoči pri obešanju Münchreiterja in ing. Weissla, pripovedujejo, da je Münchreiter zaklical pod vislicami: »Boril sem se za pravico in ne obžalujem tega!« Ing. Weissl pa je zaključil svoje življenje z vzklikom: »Živela socialna demokracija!«

Toda tudi med emigranti, ki so morali pobegniti v inozemstvo pred krvniki, vlada najboljše razpoloženje.

Vsi so prepričani in v zavesti, da je bila njih borba moralno in državno-pravno utemeljena.

Prepričani pa so tudi, da mora slediti taki sabotaži državljskih pravic, kakor so se dogodile v Avstriji, pravična sodba naroda. To tembolj opravičeno pričakujejo, ker je javno mnenje vsega demokratičnega sveta na njihovi strani.

Vešala v Avstriji

fašistični režim v Avstriji je postavil v vseh večjih mestih vešala. Preki sod deluje s polno paro in veliko naglico.

Doslej je bilo obsojenih na smrt okoli 30 sodrugov, ki so bili tudi že vsi obešeni. Mnogo smrtnih obsodb pa bo še izrečenih in izvršenih.

Krvoločnost čistov ne pozna meje; v dnevih državljanske vojne je po njihovem mnenju padlo še premalo žrtev in bilo prelite premalo nedolžne krvi!

Nikdar ne bo mednarodno organizirano delavstvo pozabilo avstrijskih sodrugov in sodružic.

S. Koloman Wallisch obsojen na smrt na vešalih

Reakcija triumfira

V nedeljo, dne 18. t. m., so avstrijske oblasti aretirale socialdemokratičnega poslanca sodr. Kolomana Wallischa in njegovo ženo, ki je ves čas vztrajala poleg svojega moža. — Aretacija se je izvršila v okoličih Liezena na Zg. Štajerskem. Baje se je neki šofer polakomil nagrade 5000 šilingov, ki jo je razpisala avstrijska vlada na glavo s. Wallischa, ter ga prijavil oblastem.

Borba za avstrijsko ustavo in demokracijo so

da socialni demokrati v Avstriji niso bili »uporniki«.

Smrtna obsodba se je izvršila v noči od 19. na 20. t. l. v Leobnu.

O Wallischu poroča avstrijski režim, da je bil boljševik in da je izključal v Brucku sovjetsko republiko. To vse je velika laž, ki jo dementirajo dogodki sami. Ali potrebna je ta laž — nahujska javnost proti obsojenemu in da pred njo opraviči — ga je izvršil nad Wallischem.

S. Wallisch je bil neustrašen borec za delavske pravice in svobodo, zato: slava njegovemu spominu!

Rabelj ima obilo posla

Po poročilih, ki prihajajo iz Avstrije, deluje preki sod s polno paro. Doslej je bilo samo v Steyru obešenih 7 delavskih voditeljev. Tudi v Grazu je bilo izvršenih že več justifikacij, obešen je bil med drugimi tudi tajnik Delavske zbornice s. Stanek. Prav tako »pridno« sodijo tudi na Dunaju in v ostalih industrijskih krajih.

Ss. dr. Deutsch in dr. Bauer na Čehoslovaškem

Dr. Deutsch in dr. Bauer sta do srede večera vodila borbo na Dunaju, in sicer dr. Deutsch v Floridsdorfu, dr. Bauer pa v enajstem okraju. Glavni vzrok omaganja je bila prehrana. Dr. Deutsch je nevarno ranjen na očesu in na roki. Hodil je štiri ure peš skozi gozdove, da se je rešil čez mejo.

Ce si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ...

Češki socialisti dr. Dollfussu

Telegram iz Prage na Dunaj

Predsedstvo Češkoslovaške socialno-demokratske stranke je soglasno sklenilo poslati avstrijskemu kanclerju dr. Dollfussu sledeči brzojav:

Dr. Engelbertu Dollfussu!

Ne moremo več prenašati muk, ki nam jih povzročajo poročila iz Avstrije. Ves naš narod pretresa groza nad dogodki, ki jih povzroča Vaša politična odgovornost. Obešanje težko ranjenih ujetnikov vzbuja v našem ljudstvu in v nas samih grozo nad krutostmi, ki nimajo primera v življenju civiliziranih ljudi.

To ni justica, niti politika, to je maščevanje.

Ne verujemo in gotovo tudi nihče ne verjame, da branite Vi zakoniti red proti boljševskim upornikom. Pričamo pred celim svetom, da v Avstriji ni skoro nobenih boljševikov, ampak da je bila politika in čuvstvo socialno-demokratske stranke vedno ostro protiboljševistično. Zakon in red, na katerega ste gospod kancler prisegali, niso kršili avstrijski delavci. Oni

se borijo za demokratično ustavo in zakon.

Borijo se proti upornikom, ki jim nobena nasilna uzurpacija ne more dati

politurne legalnosti (zakonitosti): delavci se borijo

proti nasilstvu nad demokracijo,

ki je ideal večini civiliziranega ljudstva.

Ne ugovarjajte, gospod kancler, da se vmešavamo v notranje zadeve tuje države. Mi delamo to že drugič. Prvič je bilo to takrat, ko smo pred leti zbirali, votirali in garantirali.

stomilijonsko posojilo za Vašo državo,

da bi pomagali avstrijskemu ljudstvu ohraniti svobodo in življenje, dve ljudski dragocenosti, katere Vi sedaj uničujete. To kar se godi pri Vas, lahko ogrozi mir naše domovine in ostalih delov Evrope.

Svarimo Vas pred nadaljevanjem državljanske vojne.

Smo solidarni z avstrijskim ljudstvom in čutimo dolžnost izpovedati to pred celim svetom.

Gospod kancler, morda je še čas, da po velikem grehu nastane veliko kesanje, pomiritev in novo življenje.

Za češkoslovaško socialdemokratsko stranko

Ant. Hampl, preds. D. Dundr, tajnik.

Protest proti obešanju na Dunaju

Pride čas, ko bodo postavljali dunajskim junakom spomenike

Na sobotni seji senata v Pragi je prečital predsednik kluba čeških soc. dem. senatorjev s. Filipinski imenom čeških in nemških senatorjev sledečo

izjavo:

Z grozo čitamo in slišimo, da se postavljajo v Avstriji vešala in da se tam obešajo. K prvimi dvema obešanjem so sledila še nadaljna. Sodišča prekega sode so v permanentni, nove razsodbe proglašajo dnevno, in vsako minuto ali uro naj gredo novi na morišče. Vešala in krvnik postaja simbol (podoba) sodstva mlade avstrijske republike, za koje samostojnost in boljšo bodočnost smo hoteli prinesiti vse mogoče žrtve. Poleg tisočev mož, žen in otrok naj pridejo novi mrtvi pod vislice prekega sode. Vse nas obhaja groza. Naše duše lomi neskončna bolelost in v naših srcih se upira vsaka pravičnost in človečnost. Strašna državljanska vojna in ta obešanja niso danes več samo notranja zadeva avstrijske države, ampak so ravno del vesti in pravice vsega kulturnega in civiliziranega sveta. Socialdemokratski delavci v Avstriji

niso bili zločinci, niti morilci, niti banditi.

Stokrat so se hoteli pogajati za razumno in pravično ureditev. Vsakokrat pa so bili samo z zasmehovanjem in surovostjo odbiti. Ko pa se bili izzvani k obrambi, je videl cel svet in vidi, da so bili

bojevniki za najvišje skupne pravne ideale vsega človeštva.

Da so se borili za svobodo in samostojnost Avstrije, za njeno ustavo, njeno demokracijo in za mir države, torej za principe, na katerih je zgrajena tudi ZVEZA NARODOV. Branili so se cele dneve in noči ob gladi in žeji in ves ta čas ni bil v cellem Dunaju, v celi Avstriji izropan niti en trgovec z živili, ves ta čas se ni izvršilo niti eno nasilje proti premoženju.

Ti bojevniki in junaki bodo večno živeli v zgodovini in prišel bo čas, ko jim

bodo postavili spomenike.

Zato v najresnejšem trenutku svarimo, da se ustavi strašno barbarstvo vislice in obešanja ter se iščejo pota k novi ureditvi razmer brez daljnega prelivanja krvi.

Ves češki narod za avstrijske delavce.

Podoben odprt javen poziv s protestom proti krutostim krščanskega dr. Dollfussu so izročili dunajskemu poslaniku v Pragi dr. Marku najodličnejši zastopniki češkega javnega kulturnega in socialnega pokreta, med njimi pisatelji in umetniki.

Socialisti bodo očitno vodili proti klerofašizmu podzemeljski boj, dokler ne bodo iztrebljeni krvniki, ki so streljali s topovi na žene in otroke. Tega bržčas tudi blagoslov poglavarja katoliške cerkve ne bo mogel preprečiti.

Češka poslanca na Dunaju aretirana

Na Dunaju je bilo že v soboto čez 3000 političnih jetnikov, kojih število raste vsako uro. Koliko ljudi pa je bilo na deželi aretiranih, sploh ni znano. Ječe pri sodiščih, policijah in v kasarnah ne zadoščajo več. Vsled tega spreminjajo zapuščene tovarne in skladišča v jetnišnice.

Med voditelji soc. dem. stranke sta bila aretirana tudi Čeha, deželna poslanca in občinska svetnika Antonin Machat in Alojz Vavrovšek. Tiskarno čeških socialistov na Dunaju so zaprli, dnevnik čeških socialistov na Dunaju »Delničke listy« so ustavili. Češka vlada je poslala na Dunaj svoja posebnega strokovnjaka za inozemske Čeha, da zasleduje zaščito dunajske češke manjšine, ki je imela doslej polno zaslonbo v vodstvu socialistov.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Madžarska odlikovala majorja Feya

»Pravo Lidu«, 18. 2. 1934.

Madžarski državni upravitelj Hortly je odlikoval majorja Feya, enega izmed povzročiteljev morjenja v Avstriji, z redom za zasluge najvišje vrste zato, ker je »tako odlično potlačil upor«. Tudi avstrijski prezident ga je odlikoval. Je to nezaslišan čin, ki nima primere. Vlada tuje države odlikuje z visokimi odlikovanjem člana druge države radi tega, ker je dal pomoriti tisoče lastnih državljanov. Hortlyjev čin tudi dokazuje, da se je Dollfuss resnično pogajal z Madžarsko vlado za slučaj, da bo vlada napadla delavstvo. Madžarska je s tem ostudnim činom samo povečala svoja prejšnja podobna dejanja, ki jo mora spraviti ob zadnje simpatije med kulturnimi narodi.

K temu še samo pripominjamo, da so madžarski listi takoj po udušenju delavske obrambe pisali, da je s tem odpadla zadnja zapreka za čim ožje sodelovanje Avstrije in Madžarske.

Nekaj misli o krvavem plesu v Avstriji

Koncem lanskega leta, ko so škofje na svoji konferenci ugotovili, da so napravili celo vrsto političnih polomij, so sklenili v svoji diplomatični duhovitosti (videč dogodke naprej), da se duhovniki ne smejo politično udejstvovati in se odreči vseh svojih mandatov. To pa ni bil umik, ampak dobra šahovska poteza za napad proti marksizmu, oziroma priprave za sedanjí krvavi ples. Za to je bilo potrebno: prvič, da ostane

drugič, ojačenje heimvera, da se končno uničijo socialni demokrati.

je seveda mislila, da bo z marksisti kar pometla kakor smeti, ki se vržejo v stran in ni računala na tako odločen upor.

se pa sedaj lahko pripeti, da sami padejo v jamo, katero so drugim kopali. To bi bilo zaslužno plačilo!

Za kršč. socialiste je pa čas, da spregledajo, da hoče heimver diktaturo! Ako je krščanskim socialistom za demokracijo je za nje skrajni čas, da pokažejo hrbet politikujoči duhovščini, ki skrbi samo za svoje potrebe in žepe, delavstvo pa pozna samo takrat, ko rabi njegovo glasovanje in v cerkvi, da iztisne iz njega še zadnje pare.

Ogromen rudarski shod v Trbovljah

Velika dvorana Delavskega doma ni mogla sprejeti vseh zborovalcev

Na predvečer volitev v II. skupino Rudarske zadruge je sklicala podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije javno zborovanje v dvorano Delavskega doma.

Že davno pred napovedano uro so pričeli prihajati rudarji, pa tudi njihove žene, v gruči na shod in so napolnili dvorano do zadnjega kotička. Nabasano polne so bile tudi galerije tako, da ob 4. uri že skoraj ni bilo več mogoče priti v dvorano.

Shod je otvoril s. Pliberšek in je nato podelil besedo s. Erženu. V uvodu svojega govora se je ta spomnil krvavih dogodkov v Avstriji, kjer je padlo na barikadah na stotine sodrugov v boju s fašizmom in je omenjal o te žrtve proletarske solidarnosti zaključil svoja izvajanja s trikratnim slava živim in mrtvim junakom in borem za delavsko svobodo. Med njegovim nagovorom je vladala v dvorani svečana tišina; odkritih glav in stoji so poslušali navzoči govornikova izvajanja, v očeh mnogih izmed njih pa so igralo solze ganotja in hvaležnosti do hrabrih sotrpnikov.

Potem je govornik razpravljal o splošnem položaju delavskega razreda, o poti, ki vodi iz bede in pomanjkanja v boljšo bodočnost celotne človeške družbe, ki bo zgrajena na socialističnih osnovah.

Omenjajoč občinske volitve in volitve v Delavsko zbornico, je pozval navzoče, da naj z novim glasovanjem dokažejo pred celim svetom, da so Trbovlje ostale zveste svoji tradiciji, in delavstvo svojih idej, da je bilo z manipulacijami sicer mogoče prevarati svet pri volitvah v Delavsko zbornico, nikakor pa ne pri volitvah obratnih zaupnikov. (Govornik je bil čisto prekinjen z burnim ploskanjem.)

Za njim je govoril župan s. Klenovšek, ki je zlasti tudi poudaril važnost zaupniških volitev z ozirom na potrebno potrditev novoizvoljenega občinskega odbora po oblistih. Tudi njemu so zborovalci priredili živahne ovacije.

Med tem se je zgledil k besedi predstavnik krščanske socialnega delavstva, ki je rekel, da morajo vsi rudarji voliti postavljeno kandidatno listo svobodne stro-

Dopolnjeno je

MÜNICH-REITER

DOLLFUSS

Samo če je vrv dovolj močna!

Gornjo sliko in besedilo so objavile »Lidove Novine« v šte. 42.

Za osvoboditev Dimitrova

Ruski poslanik v Berlinu je izročil berlinski vladi poziv, v katerem zahteva izpust Dimitrova, Taneva in Popova iz ječe.

Hitler je odgovoril nato dopisniku, da je sodišče odločilo in bodo vsi trije gotovo izpuščeni.

Opomin angleške delavske stranke avstrijski vladi

Henderson in generalni tajnik zveze strokovnih organizacij Citrine sta dne 17. t. m. šla k angleškemu zunanjemu ministru siru Johnu Simonu ter ga vprašala, kako je z avstrijskim vprašanjem. Zunanji minister je izjavil, da je dobil dunajski poslanik nalog, da pove avstrijski vladi njegovo željo, da postopa s krivci nemirov prizanesljivo.

Zopet nemiri na Dunaju

Klerofašizem ne more zatreti avstrijskih socialistov

V noči od nedelje na ponedeljek so izbruhnili na Dunaju novi nemiri, in sicer v bližini južnega kolodvora, dalje v petem okraju in v okolici velike občinske zgradbe Reumanov dvor.

Na patrolje heimwehrovcev je bilo naenkrat oddanih več streliv iz raznih stanovanj. Vladne čete so dotične kraje obkolile.

Nagrade, ki jih je razpisala vlada za oddajo orožja, tudi niso dosegle zaželjenega uspeha, ker je bilo doslej oddano le malo orožja in še to stara in neporabno.

Čehoslovaška strokovna centrala

631.750 članov

Po poročilu čehoslovaške strokovne komisije posnemamo, da so strokovne organizacije v letu 1932 napredovale, kljub naraščajoči gospodarski krizi. Pridobile so v tem letu 20.473 novih članov. Konec leta 1932 je pripadalo strokovni komisiji, oziroma Zvezi strokovnih organizacij 631.750 članov, in sicer je pripadalo češkim zvezam 407.543 članov, nemških pa 224.207. Čeških zvez je 46, nemških pa 20. V nekaterih zvezah je žensko članstvo v večini, tako v zvezi grafiški (80%), nemški (celo 91%), književnega pomožnega delavstva (70%), Načaja je zov (62%) in tekstilec (62%). Zvezah je zveza kovinarjev s 67.039 člani, stavbincev 42.527 članov, unija železničarjev 40.156, tekstilec 31.708 itd. Od nemških zvez je najmočnejša tekstilna 59.214, kovinarska 29.021 članov itd. Obe strokovni centrali delujejo v najlepši slogi.

Prejemki čeških zvez so znašali v navedenem letu 84.617.000 Kč, izdatki pa 85.634.000 Kč. Prejemki nemških zvez so znašali 41.725.000 Kč, izdatki 35.810.000 Kč. Nemške zveze so imele boljše razmere, ker v njih področju ni bila tako velika nezaposelnost. Na podporah so izplačale zveze svojim članom 87.007.000 Kč.

Čehoslovaške strokovne zveze izdajajo v celoti 105 strokovnih glasil, ki izhajajo večina štiriinajstredno.

Doma in po svetu

»Slovenec« prokletstvo. — Tako nesramno, lažljivo, jezuitsko, kot je pisal in piše »Slovenec« zadnje čase proti socializmu in vsakemu svobodoljubnemu gibanju, ni pisal niti Krenžarjev »Večerni list« v tistem letu, ko je hotela klerikalna reakcija v Sloveniji v krvi udušiti delavski pokret. »Slovenec« je ves zadnji čas pel slavospeve avstrijski klerikalni vladilnici Dollfussu, ki da uvaža edino zveličavni stanovski red v duhu papeške »socialne« okrožnice »Quadragesimo anno«. Volja Vatikana in Rima se je začela izvrševati; z oboroženim naskokom na delavske domove in stanovanja je začel Dollfuss uvažati »krščanski stanovski red socialne pravičnosti«. Katoliški kardinal in škofje, ki so vedeli prej, kakšen pokolj pripravljali krščansko-socialna stranka proti delavstvu, so se pravočasno umaknili iz politike, da si umijejo roke kot Poncij Pilati nad 43-letnim družinskim očetom, ki ga klerikalna oblast težko ranjenega pelje na virikalna občinska uprava in ki jih razstreljuje s topovi klerikalna Heimwehr. Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani se je razveselilo tega klerikalnega barbarstva in banditstva in »Slovenec« je v sredo 14. februarja objavil zmagozlasno, da je socialistični upor udušen. Takoj drugi dan pa preokrene svoje pisanje, meče krivdo za vse na Heimwehr in piše »Starhembergov prokletstvo...«, kakor da ne ve ves svet, da je Starhemberg in Heimwehr klerikalna obora proti delavstvu že izza časov zloglasnega prelata Seipla in krvavega 15. julija na Dunaju. Taka nesramnost je menda edinstvena v svetovni žurnalistiki in »Slovenec« je prekosil rekorde zadnjih zakonitih »revolveržurnalov«. Vse to ogabno prostiustvo slovenskega klerikalnega časopisa se je razgalilo ob generalnem štrajku francoskega in generalnem uporu avstrijskega delavstva. In to »Starhembergov prokletstvo« naj pri nas postane »Prokletstvo Slovenca«. Delavci, videli ste pravi obraz rimskih hlapcev: če imate kaj ponosa in časti v sebi, spravite iz delavskih stanovani umazano, nemoralno, protidelavsko časopisje rimsko-katoliškega koncerna! Povejte zasleplencem, da se klerikalizem le toliko razlikuje od fašizma, da klerikalci ubijajo, streljajo in koljejo delavce v imenu božje pravičnosti, dočim jih fašisti v imenu nacije.

Belgijski kralj smrtno ponesrečil. Belgijski kralj Albert I. je bil strasten turist. V soboto, dne 17. t. m., se je odpeljal na sprehod. Pri Marche les Dames je pustil slugo pri avtomobilu, sam pa je splezel na neko pečino, odkoder je padel v prepad in obležal na licu mesta mrtov. Kako se je nesreča zgodila, še ni točno poznano.

Princip kršitve privatne lastnine. Tudi avstrijska krščanska vlada obljublja in je deloma že izvedla zaplenbo imetja organizacij. Imetje organizacij je skupna last delavstva, ki ga je zbralo v olajšanje svojega socialnega položaja ter ima polno pravo, da z njim razpolaga. Toda tu ne velja načelo privatne lastnine niti skupne ne. Na takem stališču torej stori vsak tat, ki vzame tuje blago ali imetje.

Nezaposlenost mladostnih delavcev na Češkoslovaškem. Ministrstvo socialnega skrbstva na Češkoslovaškem opravlja socialni demokrat dr. Czech. To ministrstvo je ugotovilo, da je bilo konec julija med 328.891 nezaposlenimi na Češkem 10.234 mladostnih od 14.—18. leta, 23.266 od 19.—20. leta in 57.475 od 21. do 24. leta, skupaj torej 80.875 mladostnih, to je ena četrtnina. To je jako žalostna slika, ki tudi drugod ni boljša.

SAMO KDOR PRAVILNO KUHA, KUHA DOBRO! To velja tudi za Kathreiner Kneippovo sladno kavo s Pravim »Frankom«. Pristavi naj se v hladni vodi in ko zavre, naj se še pet minut kuha!

Ljubljana

Pogreb s. Jožeta Breskvarja. Pokojni Breskvar je bil pokopan v petek popoldne na Ježici pri Ljubljani. Pogreba se je udeležilo prav mnogo sodrugov in sodružic iz Ljubljane, ki so mu poklonili venec in šopek cvetlic. Ob grobu je pokojnika kratko nagovoril s. Bricelj, delavska godba »Zarja« je zaigrala tri žalostinke, pevsko društvo za Krakovo in Trnovo pa mu je zapelo par žalostink. Spavaj! Hvala vsem, ki so sodelovali!

Tečaj »Svobode«, ki se je doslej vršil vsak petek, se mora začasno prekiniti, ker bo prostor, v katerem se je vršil tečaj, zaseden za avstrijske emigrante.

Sijajna zmaga razredno zavednega delavstva v Trbovljah

Od 30 delegatov II. skupine rudarske zadruga je bilo na listi Zveze rudarjev Jugoslavije izvoljenih 27.

Volitve zaupnikov II. skupine rudarske zadruga so se vršile dne 18. t. m. in so prinesle nov dokaz, da rudarsko delavstvo v Trbovljah zavrača fašizem, pa tudi, da ne naseđa njegovi demagogiji in lažem.

Udeležba pri volitvah je bila rekordna. Na volišče je šlo 85 do 100 odstotkov vseh volilcev. Zlepa še ni bilo toliko zanimanja za volitve, kakor baš to pot. Nasprotniki so napeli vse sile, da so spravili svoje ljudi na volišče, razredno zavedno delavstvo pa je postavilo v polni meri svojega moža. Na tem mestu moramo pohvalno omeniti žene naših rudarjev, ki so poleg naših neumornih zaupnikov odlično posegle v volilni boj.

Rezultat volitev je prinesel lepo in zasluženo zmago naše rdeče liste. Od 30 delegatov je 27 članov svobodne strokovne organizacije.

Te volitve so v polni meri potrdile rezultat občinskih volitev, obenem pa so demantirale izid volitev v Delavsko zbornico, s katerim so se naši nasprotniki tako zelo ponašali. Kdo je danes še toliko smel, da bi si upal trditi, da se pri volitvah v Delavsko zbornico niso vršile manipulacije, na ogromno škodo rdeče liste?

Kakor te volitve, bodo tudi vsake druge pokazale, da trboveljsko delavstvo je in bo ostalo marksistično.

Popolna zmaga rdeče liste v Hrastniku

Vseh 6 mandatov je dobila lista svobodne strokovne organizacije

Volitve v II. skupino Rudarske zadruga, ki so se vršile 18. februarja, so končale s popolno zmago kandidatne liste Zveze rudarjev Jugoslavije. Volilna udeležba je znašala 90 odstotkov. Zavedno delavstvo je volilo kompaktno svoje zaupnike in je tako lista Zveze rudarjev Jugoslavije dobila 75 odstotkov vseh oddanih glasov. Marksistično delavstvo ima vseh 6 delegatov in 6

Razredno zavedni delavci so zmagali tudi v celjski cinkarni

Volitve zaupnikov po pravilniku II. rud. skupine so se vršile preteklo nedeljo tudi v tukajšnji Cinkarni. Za dobo 3 let je bilo izvoliti 3 zaupnike in 3 namestnike. Vloženi sta bili dve kandidatni listi. Nosilec rdeče, s. Plankar, je zbral 190 glasov, nosilec plave, g. Sadnik, pa 35 glasov. Rdeča lista je dobila vse kandidate in vse namestnike. Te volitve so znova pokazale, da hoče imeti delavstvo svoje lastno zastopstvo in da odklanja ljudi, ki bi bili po volji kakšnim gospodom. Vodstvo tovarne pri samem volilnem aktu ni prekoračilo svoje dolžne nevtiralnosti, kar je treba tokrat zabeležiti. Mogoče je tudi obratovodstvo slednjim uvidelo, da je za tovarno mnogo koristneše, če rešuje tehnične probleme tovarne, ki so menda tudi v Cinkarni dovolj težki in pre-

Zaman so vsi strateški načrti o pregrupaciji trboveljske občine. Prepričani smo, da tudi merodajni krogi odslej ne bodo več nasedali nacionalnim šepetalcem iz Trbovelj, kateri slikajo položaj popolnoma drugačen, kakršen pa je v resnici iz poželjenja po stolčkih na občini in drugod.

Delavstvo se ne bo upognilo pod terorjem gotovih rudniških priganjačev, ki so tako pri volitvah v občino, kakor tudi pri volitvah v Delavsko zbornico in pri sedanjih volitvah z grožnjami o redukciji, izgubi eksistence in očitnemu zapostavljanju skušali pomagati »plavim« k zmagi. V delavnicah se je to pot vršila agitacija od delavca do delavca proti načelniku II. skupine s. Pliberšku, kateri je bil vzlic temu izvoljen z ogromno večino.

Čas je že, da se enkrat za vselej nehajo v Trbovljah metode, ki jih razredno zavedno delavstvo ne more mirno prenašati. Razredno zavedno delavstvo se priznava kot del jugoslovanskega naređa, zahteva pa za sebe vse pravice, ki mu gredo kot ostalim državljanom. Dovolj je bilo sumničenj, dovolj denuncijacij. Razredno zavedno delavstvo je in bo ostalo neomajno na svoji dosedanji poti.

Živel razredno zavedni delavski zaupniki!

Živel naš delavski župan!

namestnikov za Hrastnik in Ojstro! To je odgovor fašističnim predikantom in njihovu lističu, pa tudi tistim listom, ki so hoteli razredno zavedno delavstvo begati in ga cepiti. Rudarji so odgovorili tudi avstrijskemu fašizmu ter se izkazali močnejšega kakor kdajkoli poprej. V Hrastniku marksizem živi, njegovim grobokopom pa so padle lopate iz rok!

pusti agitacijo za razne delavske organizacije delavcem samim, da se odločijo, kakor mislijo, da bo zanje boljše. Plavi so hodili pri začetku volitev kaj samozvestno okoli in so pripovedovali, da bo tokrat čisto drugačen rezultat kakor pri volitvah v Delavsko zbornico. Volilni rezultat jim je pokazal, da so dobili še 7 glasov manje kot zadnjič, nakar so z dolgimi nosovi odšli. Mogoče se jim bo pa le enkrat posvetilo, da delavskih interesov ne morejo zastopati, ker tej nalogi po svojem karakterju niso dorasli, da bi pa zastopali tovarniške interese, jim pa poleg tega, da tovarna že ima svoje zastopnike, manjka tudi potrebnega znanja. Ker v tovarni ni še tretjih interesov, so bili ti kandidatje čisto odveč. Naj torej v miru počivajo!

rednih članov strogo obvezna. Obenem se v ljudno vabijo tudi podporni člani društva, da se ga v čim večjem številu udeležijo. — Odbor.

Kakšni so! Prejeli smo: Dajte brezposelnim kruha, ne nastavlajte upokojencev, tako govorijo gospodje tam okrog fašističnega glasila. Toda to bi naj veljalo samo za druge, sami pa izvajajo vse to čisto drugače. Nastavljajo upokojence, ki odjedajo kruh naši brezposelni mladini.

Ponarejeni stodinarski bankovci so se pojavili v mariborski okolici. Torej delavci, če vam bo hotel kdo kakega takega metulja »šenkati«, ga ne sprejmite.

Nova tvorniška tvrdka. Pri okrožnem sodišču je bila vpisana v trg. register nova javna trgovska družba: »Kohnstein in Neukircher«. Družba se bo pečala s strojenjem usnja in kožuhovine ter izdelovanjem specialnih usnjatih in kožuhovinskih predmetov na tovarniški način v Pobrežju, Nasipna ulica. Družabnika sta Kohnstein Arnošt, trgovec v Mariboru in doktor filozofije Neukircher Heinz, kemik in strugarski tehnik v Mariboru.

SK »Svoboda«. Pozivajo se vsi igralci rezerve in I. moštva, da pridejo v petek sigurno na članski sestanek radi postave moštva za nedeljski tekmi. Posebno se pozivajo Gruber Bogo in Sinkovič Franc.

Hrastnik

Občni zbor Konz. društva rudarjev, ki se je vršil 18. febr., je sklenil med drugim povečanje dvorane. Vse članstvo na tem občnem zboru se je soglasno izreklo za ta predlog načelnika s. Malovrha. Z delom se bo v najkrajšem času pričelo. Povečana dvorana bo vsestransko služila. Zlasti kulturni organizaciji »Svoboda« I. in II. za njune prireditve.

Širite naš list!

Če delavec hoče, se ustavijo vsa kolesa...

Če pa delavec hoče, da se močno čuje njegov glas, napne vse svoje moči in se posveti agitaciji za delavsko časopisje. Bodi zaveden sodrug in stori tudi Ti tako!

Jegulja

Oprostite!

Rimsko pravo in rimska kultura sta zgrajena na prastarih temeljih patriarhalizma, ki se je razvil iz prvotne rodbine. Ta doba ni poznala več človeka kot človeka, marveč le gospodarja in sužnja. V tem pravcu se je dosledno potem razvijala družba, v kateri so se pojavljala stremjenja po individualni neodvisnosti, ki so dobila izraza v novodobnem liberalizmu. Toda tudi liberalizem je bil enako sebičen kakor patriarhalizem. Zato je nastal v družbi liberalni kapitalizem na eni strani in mezdni suženj na drugi strani. Toda liberalnemu kapitalizmu se je pridružil ves pisani kapitalizem, ker je imel od njega dobiček. Prilagodilo si je kapitalizem tudi rimsko pravo in kultura. Moralno godrnjanje iz Rima v tej dobi dejansko ni imelo drugega pomena, kakor bojazen zaradi izgube vpliva, ki si ga je povsem prilastila laiška družba.

Kapitalistični liberalizem je bila torej enako krivična era kakor patriarhalizem, ker je samo govoril o morali in svobodi, morale pa ni imel.

Zaradi krivic v razvoju te družbe se je pojavil socializem, ki zahteva pravičnejšo obliko človeške družbe. Pravica mora postati dolžnost in pravica, ker ni pričakovati, da bi patriarhalna oblika družbe (tak je tudi fašizem) prostovoljno delila pravico. Kako naj stori to, ko je pa vendar le oblika starih sebičnih fevdalnih in kapitalističnih privilegijev?

Razne fašistične oblike družabnega sistema se niso približale človeški enakopravnosti, zato se bo človeštvo borilo dalje za uveljavljanje svoje enakopravnosti. In, če se ne motimo, je fašizem grobokop ne le rimskega prava, ampak tudi rimske kulture.

Kdor želi sedeti ob koritu, se mora ogrevati in zavzemati za vsak sistem, ki mu nudi priliko za to. Ne smemo se torej čuditi, če se ljubljanski »Slovenec«, dunajski kardinal in drugi ljudje ogrevajo za take sisteme. To vendar spada v njih bistvo. Ljubljanski »Slovenec« na primer je grozovito mesaril avstrijsko delavstvo in niti besedice ni črnil o svetosti državnih zakonov in o krivicah, ki se delajo avstrijskemu delavstvu. Par dni kasneje je pa zasukal svoj plašč ter pričel napadati kneza Starhemberga, da bi zbudil videz »sočustvovanja«.

To ni resnost. To je varanje javnega mnenja. Tembolj je to varanje javnega mnenja, ker že v nedeljo zopet slovesno oznanja, da je le sistem diktature prava oblika vladavine, v kateri »dele« oblastniki »socialne in druge pravice«.

Čitatelji »Slovenca« sami priznavajo, da list obrača plašč po vetru. Neštetočkrat smo to že čuli. In nihče lista ne smatra resnim pobornikom za demokracijo in socialne pravice. List sicer dosledno zasleduje svojo politiko, čitateljem pa nudi najrazličnejšo pičo v reklamne svrhe. »Slovenec« ni dolgočasen, pač pa je po mnenju javnosti neresen v zastopanju pravic naroda, ker mu gre absolutno za dominiranje.

Dober humorističen list je vedno kratkočasen. Če bi hotel pisati o resnih zadevah delavskih, ne bi mogel biti.

Tone Maček:

46

Slučaj Kumberger

France si je nalil iz kotlička v umivalno skledico vode, ki je bila še od prejšnjega večera topla in se je spravil k britju. Kar nekam ponosen je bil, da je mogel opravljati ta posel. Doma na Rebrji se za gladkost svoje brade ni dosti brigal in tudi ni bilo potreba. Le tu in tam so mu silile skozi kožo posamezne mehke dlačice, ki se jih je komaj opazilo. Tu na rudniku je pa v nekaj tednih duševno dozorel bolj, kakor bi mogel doma v par letih in s tem v zvezi je tudi njegov obraz dobival močati izraz, zagorelost je počasi izginjala, črte obraza so postajale ostrejšje in brada mu je začela bujnejše poganjati. Pod nosom se mu je zarisala tanka črta temnih brčic, ki jih je čisto s konci dveh prstov nežno nategoval, da bi se čimprej podaljšale in bi si jih mogel zviti v svedrčke. Ko ga je Janez nekoč zalotil pri tem poslu, mu je čisto resno predlagal:

»Jaz pa vem za imenitno mazilo, ki pospešuje rast brk. Če se boš z njim mazal, boš v enem mesecu lahko ovil brke okrog prsta.«

»Ali res? Povej no, bom kupil.«

»Je čisto poceni. Na zunaj si moraš mazati gornjo ustnico z belo ajdovo strdjo, na znotraj pa s kurjim odpadkom, ki mora biti črn.«

France ga je debelo gledal in bi mu bil gotovo verjel, da ni Janez bušil v krohot. Užaljeno ga je zavrnil:

»S tem se le ti sam maži.«

Ko se je Trpinka s hčerjo vrnila od prve maše in ko sta se tudi Janez in Dolfje opravila, so pozajtrkovali in nato odšli proti rudniku. Dasi je bilo še zgodaj, je pred upravnim poslopjem čakalo že mnogo ljudi na pričetek izplačevanja. Tudi otroci in ženske so bile med njimi, ki so čakale s cekarji in košarami, da naložijo vanje v trgovinah različnih potrebščin, ko prejmejo možje denar.

Danes ni bilo na rudniku nič kaj posebnega »les«. Samo gori ob cesti na Logarčkovem travniku se je namestil nek primitiven vrtljak, s starim razglašenim orkestrionom, ki je ves dan cvlil in bevskal in vabil senzacij željno mladino, da se za pet krajcarjev petkrat zavrti okrog lesene osi, na oguljenem lesenem konjičku. Poleg vrtljaka je menda isti lastnik postavil še dva vegasta šotora iz zakrpanih ponjav. V enem si lahko za dva krajcarja streljal iz male puške v lončeno pipo, ali pa v pločevinastega možica, ki se je zibal sem in tja. Če si zadel, ti je starikava devica z ljubeznjivim nasmehom pripela na suknjo papirnat kotiljonček. V drugem šotoru si je pa neka mesnata ženska v rdeči obleki in z golimi rameni ovijala okrog vratu ogromne kačo-pitona in si je vtikala njeno glavo v usta. Kača je v poletni vročini neznansko smrдела. Tudi za ta špas si moral plačati pet krajcarjev. A ni manjkalo mladih ljudi, ki so se drenjali okrog teh šotorov, brž ko so dobili tistih par kronic. Šotor s kačo bi bili skoraj podrli, ker so vsi hkrati hoteli noter. Treznejši so se zadovoljevali samo s sliko kače, ki je visela nad vhodom. Škoda jim je bilo petih krajcarjev. Zanje se dobi že dva kilograma moke. Fantje so oblegali predvsem streljarno, kjer so

skušali pokazati drug drugemu vsak svojo spretnost. Nekateri so zastreljali kar cel goldinar ali še več, ne da bi si bili zaslužili papirnatu zvezdo. Od jeze so potem vrgli puško proč in šli pit. Vrtljak je bil ves dan polno zaseden po otrocih, ki so moledovali pri vsakem, ki so ga med gnječo spoznali, da jim plača »samo za enkrat«. Drugi so se zopet ravsali med seboj, kdo bo »ringšpil« gonil, da so se potem smeli parkrat zastopj vrteti. Pa tudi zaljubljenih parčkov je bilo videti, sedeče na konjičkih. Mlada dekleta so stala v gruči ob strani in željno čakala, da jo bo ta ali oni fant povabil, da se sme z njim zavrteti. In fantje, ki se sicer iz tega ali onega razloga niso upali, ali mogli približati svoji simpatiji, so izrabili to priliko za »navezanje stikov«. Nekateri potem v svojem navdušenju sploh niso več stopili z vrtljaka, dokler niso zavrteli zadnji krajcar.

France se danes ni dosti zmenil za življenje v naselbini. Prejel je za prvi mesec nekaj čez trideset goldinarjev. Z Janezom sta se domenila, da se popeljeta domov. Časa imate za to dovolj, gresta šele v ponedeljek zvečer na šiht. Praznih rok ni kazalo iti. Nekaj bo treba kupiti, da ponese domov. In France je računal: dvanajst goldinarjev Trpinka za hrano in stanovanje pol goldinarja za pranje, za nakup v konzumu mi je bilo odtegnjeno: pet goldinarjev za nove škornje, poldrug goldinar za hlače, poldrug goldinar za srajco in spodnje hlače, ki sem jih rabil za delo, vzel sem še mast in voščilo za čevlje, eno krtačo in milo, kar tudi zneso en goldinar. Janezu moram vrniti dva goldinarja in pol, za kolikor sem se pri njem dolžil preko meseca.

(Dalje prihodnjič.)

Dogodki nas uče

Zadnji dve leti se pojavlja povsod in od vseh strani naval reakcije. Reakcija si je že pridobila nekaj pozicij in zdi se, kakor da bi se uveljavljale srednjeveške metode močne pesti neglede na napredek razvoja in kulturo človeštva. Enako kakor so v srednjem veku roparski vitezi bili absolutni gospodarji nad življenjem in smrtjo ljudi in še prej razni »patriarhi«, zahtevajo potomci teh vitezov in njih oproda klerikalizem staro dobo, v kateri so gospodovali ob bogati mizi nad tlačani in sužnji. Nič pravic ljudem, samo »voditelji« naj odločajo! To je bil takrat princip in ta princip hočejo uveljaviti tudi danes.

Demokracija in delavstvo tega principa ne moreta priznavati, ker ni moralen, če je človek enak človeku, če imajo ljudje svobodno voljo, svoje misli, svoje ideje in če hočejo enakopravnost — pravico za vse. In kako premeteno je starokopitna družba izrabila — socialno krizo.

Rekla je, ker ni hotela v parlamentih pristati na delavske socialne in politične zahteve, da je demokracija odrekla. Toda demokracija ni odrekla, marveč meščanskokapitalistični krogji so pričeli sabotirati parlamentarizem, da ni mogel sklepati o delavskih zahtevah. Celot mednarodni kapital je diktiral Angliji, Nemčiji, Avstriji in še drugim državam, da morajo črtati socialnopolitične kredite ter sabotirati parlamentarizem, če ne gre drugače.

To so dejstva. Ta dejstva dokazujejo, da reakcija v intencijah mednarodnega kapitalizma, kateri se pridružujejo aristokracija, oligarhija in klerikalizem v nadi, da jim reakcija prinese zopet sloves in moč srednjega veka.

Ta grozoviti pojav je sicer normalen, dasi se zgodovina v izpremenjenih oblikah ponavlja. Toda kakor se poizkusi reakcije ponavljajo, tako beleži tudi razvoj napredek.

Reakcija v današnjih kulturnih razmerah more imeti le začasen pomen ter more delavstvu samo služiti kot bodrilo, da se še trdneje, zvesteje oklene svojega gibanja.

Če se danes bori delstvo v defenzivi, to ni nič drugega kakor dokaz, da je nasprotnik še močan, toda nikjer ni zapisano, da bi tudi delavski gibanje ne postal močnejše in dovolj močno.

Nismo več daleč oni dobi, ko re-

akcija v današnjem zmislu sploh ne bo več mogoča. Preveč vitalni so naši interesi in preveč je dogospodarila družba.

Resnicoljubni Göring je objavil v angleškem listu »Morning Post« članek, v katerem taji »obrekovanja in bajke o grozotah v Nemčiji« ter imenuje razširjevalce teh vesti »kreaturo, ki nimajo ne časti ne domovine«. Na ta članek mu je odgovoril bivši socialnodemokratski poslanec Seger. Sam sem bil zaprt v taborišču Oranienburg od dne 14. junija do 4. decembra 1933, kjer sem sam videl mnogo mučenj. Gospod Göring, zato Vas vprašam, če so tele »grozovite bajke« tudi le izmišljene? Dne 15. junija so trije fašisti tolkli delavca Hagedorna več ur po ledvicah. Delavec je drugi dan umrl za poškodbami. Dne 27. junija so fašisti pretepali delavca toliko časa, da mu je zastajala kri in je umrl za srčno kapjo. Meseca avgusta je poveljnik taborišča odredil, da so morali štirje delavci letati v krogu po dvorišču in bosi od 12. ure ponoči do 5. ure popoldne drugega dne ter so imeli povsem prehojeno kožo na nogah. V taborišču so uredili temne celice, široke 60 krat 80 cm, v katerih so mogli jetniki samo stati. Septembra meseca je moral prebivati Neumann osem dni in noči, t. j. 192 ur v taki celici. Seliger vprašuje potem Göringa, če so tudi ta dejstva »zlobno izmišljene bajke«? Poslanec objavlja te podatke, ki jih je sam doživel, dasi je bil v taborišču le okoli šest mesecev in samo v enem kraju. Koliko so videli in pretrpeli še drugi. Toda avtoritativni Göring pravi, da so to same laži. Seliger hoče svetu povedati resnico, zato ga sme oblastnik po najvišji milosti zmerjati s »kreaturo«? Ti zgleddi kažejo dovolj jasno, kako zločinski je zagovarjati takozvani sistem »voditelja«.

Jesenice

Znižane vozne cene. Jesenčani si v zadnjem času neltako belijo glave. Zakaj neki? Zato, ker je bila skoro povsod na prvi polovici gorenjske proge znižana voznina in so bile uvedene konkurenčne cene za drugo polovico, zlasti za Jesenice pa ni bilo nič znižanega. Nasprotno, tu je bilo pa celo povišano od Din 24.50 na Din 28.—. Samo — to je težko pri vsej stvari — ne vedo, na koga bi se znašali: ali na sebe ali na avtobusne podjetnike? Zakaj neki tudi na Jesenicah nismo uvedli avtobusne zveze vsaj s Kranjem, če že ne z Ljubljano, da bi bila konkurenca in da bi bile uvedene konkurenčne cene? Zakaj nismo zahtevali avtobusa in malo izpremenili vozna sredstva?

Pa zdaj ni več pomoči. Prihodnjič, kadar bodo pa spet take prilike, karlar bodo uvajali spet kaka nova prometna sredstva, takrat se bo treba bolj ogledati in misliti bolj naprej — tudi na konkurenco in konkurenčnost. Torej — pozor vsaj v bodoče!

Ruski filmi na Jesenicah. V našem listu smo že večkrat čitali o uspehih ruskih filmov, ki jih igrajo po Jugoslaviji v zadnjem času. Menimo, da ne izdamo nikake tajnosti, da bomo tudi na Jesenicah v Kinu Radiu videli v kratkem dva ruska filma, in sicer film »Tihi Don« po romanu Solohova in v glavni vlogi z znano igralko E. Cezarskaio ter film »Sama« po romanu Kozinčeva. V obeh filmih bodo nastopali večinoma igralci svetovno znanega Hudožestvenega teatra v Moskvi. »Tihi Don« bo prišel na vrsto menda že o Binkoštih. Tudi ostali veliki ruski in češki filmi pridejo na vrsto. Želeli bi le še, da bi bilo takih socialnih in umetniško vrednih filmov več produciranih in zlasti več dovoljenih pri nas.

Trbovlje

Podružnica I. Delavskega kolesarskega društva je imela dne 4. t. m. 7. redni občni zbor. Iz poročil se je napram prejšnjemu letu položaj društva izboljšal. V novi odbor so bili izvoljeni ti-le sodrugi: predsednik Hrušovar Alojz, namestnik Lebar Ivan, blagajnik Lesičar Alojz, namestnik Jamšek Adolf, tajnik Požun Franc, namestnik Leskovšek Franc, revizorja Alič Karl in Umek Berta, odborniki Arzenšek Ivan, Kosmač Jože, Pirečnik Anton, Uranič Ivan, Vrhovnik Otmar, namestniki Prašnikar Rudolf in Sinkovec Jože.

Znaki časa. Pri nekaterih nacionalistih je bilo navdušenje zaradi predstoječe »zmage« pri volitvah v II. skupino, da so se na plačilni dan že jutraj napili in nacijonarili po cestah tako, da so jih morali spraviti orožniki v »špehkamro«, kjer so »nacionalno« navdušenje in pijanost prespali. Pač mislijo, da pod narodnim plaščem lahko uganjajo kar hočejo.

Narodna godba igra internacionalnemu kapitalu. Na plačilni dan 15. februarja smo imeli v Trbovljah popolne dokaze, kako se borijo narodni proti mednarodnemu kapitalu. Prodajalna »Bata« je najela nekaj mladih fantkov, da so nosili njene velike reklamne letake po cestah. Da je bil cirkus še večji, je temu internacionalnemu kapitalu muzicirala še nacionalna godba. Kaj bodo k tej nacionalni akciji rekli lačni in brezposelni čevljarški mojstri, med katerimi je tudi nekaj narodnih, bi bilo vsekakor zanimivo slišati.

Bednostni fond. Naciji v Trbovljah pravi, da so marksisti krivi, da se pobira za

bednostni fond. Mi smo že protestirali proti bednostnemu fondu. Sedaj je naloga nacije, da se bo bednostni fond uporabljal tako, da bo v prid rudarjev, ker oni razpolagajo z njim.

Ptuj

Položaj brezposelnih pri nas ni rožnat, vendar tisti, ki stanujejo v mestu, okoli 45 po številu, so vsi zaposleni pri zaslih delih in poročeni dobijo še dodatek. Dosti slabše pa se godi onim, ki stanujejo izven območja mestne občine. Kot poročajo časniki, je dobil ptujski okraj Din 125.000 za javna dela. Vendar naši brezposelni zama moledujejo pri posameznih županstvih za podporo, oziroma delo. Povsod jih odpravljajo, češ da »ni sredstev«. Ne moremo razumeti, zakaj se nas okoliške brezposelne tako zapostavlja in bo potrebno, da banska uprava tukaj napravi red. Tudi to je krivično, da še le bori brezposelne podpore na dobmo in bomo spet morali čakati do 1. aprila, ko bo dobila Javna borza dela denar. Uboga para ne more živeti od božjega usmiljenja. — **Brezposelni iz okolice.**

Pritožba radi soli je tudi upravičena, ker že dolgo časa naš ubogi konzument kupuje postirano avstrijsko sol, ki je 1 Din dražja kot navažna in je želeli, da se potrebno ukrene v svrhu dobave cenejše soli, kakor jo imajo drugi okraj, kajti uporabljati za ljudsko jed živinsko sol, je vendar prehuda »šiba božja«.

Konzument.

Občni zbor »Svobode« se vrši 3. marca ob 7.30 zvečer. Naproša se vse sodrugi in sodružice, da do tega časa poravnajo članarino in da se občnega zbora polnočevilno udeležijo.

Štore

Tukajšnji dramatični odsek pevskega društva »Bodočnost« je dne 10. in 11. t. m. uprizoril veseloigro »Utopljenec«. Igralci so se prav dobro izkazali. Za nas je to velikega pomena, ker kaže delavstvo v Štoreh smisel za kulturo in napredek. — Tudi godbeni odsek in tamburaški zbor sta se kljub temu, da so še začetniki, hvalevredno odrezali. — Treba bi bilo le pozdraviti, da bi pevska društva z vsemi svojimi odseki pristopila k »Svobodni« in prosimo glavni odbor društva, da bi ves svoj vpliv zastavil in svojim članom razložil potrebe v tej smeri, ker samo v skupnosti je moč kulture in napredka! Posameznik je kakor veja, katero burja lahko meče kakor hoče.

Kovinarji, pozor! Dne 11. marca ima tukajšnja podružnica S. M. R. J. svoj redni letni občni zbor ob 8. uri jutraj. Vabimo vse člane kulturnih društev, naj se ga udeležijo.

Prvovrstno blago po nizkih cenah
dobite v novootvorjeni

TRGOVINI
»DELAVSKE DOM«

I. Z. Z. O. Z.

Maribor, Frankopanova ul. 1.

Delavke, delavci, kupujte svoje življenjske potrebščine v svoji trgovini.

Vsi letni naročniki
»Radiowelt« dobe

14 kratno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero
ali pa Kürschnerjev ročni leksikon,
(900 strani, 32 tabel) ali eno prvovrstno
radijsko cev.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radiowelt«. Naroča se Administration der »Radiowelt« Wien 1, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnje v Mariboru. - Telefon štev. 2324.